

คู่มือเจ้าหนี้

อภิวัฒน์ บัวลอย

ทนายความ

คำนำ

สวัสดีครับ เจ้าหนี้ทุกท่าน ขอบคุณที่ดาวน์โหลดหนังสือเล่มนี้ครับ ขอแนะนำตัวก่อนเลย ผมทนาย อภิวัฒน์ บัวลอย เป็นทนายความ ผมมีความตั้งใจจะสร้างองค์ความรู้ให้กับสังคม โดยเฉพาะกรณีการกู้ยืมเงิน เป็นเป็นปัญหากันเยอะมาก เพราะด้วยความเชื่อใจกัน หรือเพราะความเกรงใจกันก็ไม่อาจทราบได้ แต่เมื่อให้ยืมเงินกันไปแล้ว เมื่อถึงกำหนดชำระก็ดันมาไม่จ่ายซะงั้น

ผมมองว่าถ้าเราให้ความรู้กับเจ้าหนี้ไว้ก่อน เมื่อถึงเวลาแล้วจะได้ทราบว่าจำเป็นต้องจัดการอย่างไร เพราะกว่าจะให้หียืมเงินกันได้ฉันเชื่อเหลือเกินว่า ลูกหนี้กับเจ้าหนี้ต้องเคยมีความสัมพันธ์ที่ดีด้วยกันมาก่อน หากตกลงกันได้เสียตั้งแต่ที่แรกแล้ว จะทำให้บัวไม่ให้ซ้ำ น้ำไม่ให้ขุ่น

ผมเองเคยไปนั่งฟังการพิจารณาคดีที่ศาลแขวงเชียงใหม่ ก่อนที่จะถึงคิวคดี ด้านหลังม้านั่งผม มี สุภาพสตรีสองท่าน อายุสักสี่สิบทั้งคู่อายุกันสนิทสนมหัวเราะก๊าก นึกว่าเป็นเพื่อนกัน แต่พอศาลเรียกให้โจทก์ ยืนขึ้น ผู้หญิงคนหนึ่งก็ยืน พอเรียกให้จำเลย ยืนขึ้นข้างอีกคนหนึ่งก็ยืน ที่คุยกันสนิทสนมนั่นคือ โจทก์กับจำเลย คดีเกี่ยวกับผิดสัญญากู้ยืมเงิน ผลจะเป็นอย่างไรละครับ โจทก์ก็แถลงศาลว่าตกลงกันได้ ขอให้ศาลมีคำพิพากษา ตามสัญญาประณีประนอมยอมความ

หากมีคำถามใดที่สงสัยที่ผมไม่ได้เขียนลงในหนังสือนี้ผู้อ่านทุกท่านสามารถติดต่อผมได้ตลอดเวลา

เชียงใหม่

๑ ก.พ. ๒๕๖๔

ทนายอภิวัฒน์ บัวลอย

Aphiwat.law@hotmail.com

สารบัญ

บทที่ ๑	เจ้าหน้าที่ของรัฐ	๑
บทที่ ๒	สัญญาเป็นหนังสือ	๔
บทที่ ๓	การทวงหนี้	๑๒
บทที่ ๔	การฟ้องคดีต่อศาล	๑๔
บทที่ ๕	การบังคับคดี	๑๘

บทที่ ๑ เจ้าหน้าที่ควรรู้

ก่อนที่จะให้ยืมเงิน คงมีน้อยคนที่บอกว่าอยากจะทำให้คนมายืมเงินเยอะๆ ที่ผมพบเจอในการทำงาน ทัศนคติที่มีในรูปแบบของการโทรมาขอยืมเงิน หรือแชต มาในไลน์ หรือทางเฟสบุ๊ก ก็น่าจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับกรณีของ อร่าม ตัวละครสมมติของผม

คำจั้น พี่อร่ามสวัสดิ์ค๊ะ

อร่าม สวัสดิ์จ้าน้องคำจั้น เป็น ไร่ร้อยวันพันปีหักมา พี่ทำประกันแล้วนะ

คำจั้น ้วยยยย ไม่ใช่พอดีลูกจะเปิดเทอม ขาดค่าเทอมไป หมิ่นหนึ่งอยากยืมพี่หน่อยจ้ะ

อร่าม อืม

หลายๆคนคงคุ้นเคยกับบทสนทนาที่คุ้นๆไหมครับ ว่ามีคนสนิท หรือบางทีไม่สนิทที่ทักมาขอยืมเงิน เรา มาเรียนรู้กันดีกว่าว่าก่อนยืมเงินยืมทองกัน มีหลักกฎหมายอย่างไรบ้าง

หนี้เงินนี้หากมิได้ตกลงกันก่อนว่าจะครบกำหนดเมื่อไหร่ จะถือว่าผิดนัดเมื่อเขาเตือน กล่าวคือเจ้าหนี้ ต้องบอกกล่าวให้ชำระหนี้

แต่ถ้าหากมีกำหนดระยะเวลากันแล้ว เมื่อครบกำหนดแล้วไม่ชำระจะถือว่าผิดนัด โดยมีพักต้องเตือน การยืมเงินนี้ ภาษากฎหมายเค้าเรียกว่า การยืมใช้สลับเปลือง จะตรงกันข้ามกับการยืมใช้คงรูป

กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 653 การกู้ยืมเงินกว่าสองพันบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐานแห่ง การกู้ยืมเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ จะฟ้องร้องให้บังคับคดีหาได้ไม่ ในการ กู้ยืมเงินมีหลักฐานเป็นหนังสือ ท่านว่าจะนำสืบการใช้เงินได้ต่อเมื่อมีหลักฐานเป็นหนังสืออย่างใดอย่างหนึ่งลง ลายมือชื่อผู้ให้ยืมมาแสดงหรือเอกสารอันเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมนั้นได้เวนคืนแล้ว หรือได้แทงเพิกถอนลง ในเอกสารนั้นแล้ว

และการเก็บดอกเบี้ยนั้น หากตกลงกันจะเรียกได้ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี แต่ถ้าหาก ยังมีได้ตกลงกัน ให้ คิดได้ร้อยละ ๗.๕ ต่อปี

ถ้าพูดกันง่ายๆ ก็คือว่า การยืมเงินกันนั้น ต้องมีหลักประกันว่าคนที่ยืมไป เค้าจะคืนเงินพร้อมดอกเบี้ย หากได้คืนก็ดีไปหากไม่ได้คืนนี่ปวดสมองเจ้าหนี้ยิ่งนัก

เคยได้ยินลูกความเล่าให้ฟังว่า ลูกหนี้ตัวแสบทำเป็นขบวนการ ไปเช่ารถแล้วมาตัวว่าเป็นรถของตัวเอง แล้วมาคร่ำครวญ ว่าแม่เป็นมะเร็ง ต้องใช้เงินขอเอารถมาจอดเป็นหลักประกัน พอลูกความให้ยืมเงินไปแล้ว หายจ้อย เจ้าของรถตัวจริงมาตามเอารถคืน พร้อมขู่จะฟ้องรับของโจร

หลักประกันการชำระหนี้ นั้น ผมแนะนำว่า

- ต้องมีหนังสือสัญญากู้ยืมเงินกันเป็นเรื่องเป็นราว ลงชื่อลูกหนี้เป็นสำคัญ
- ต้องมีผู้ค้ำประกัน เพื่อประกันการชำระหนี้
- ต้องมีทรัพย์สินวาง เรียกว่าการ “จำนำ” ที่มีมูลค่ามากกว่าหนี้ เช่น โทรศัพท์สมาร์ตโฟน
- ต้องมีการสืบทรัพย์ก่อนทำสัญญา ถ้าผิคนัดแล้วฟ้องคดี จะได้มีหลักฐานดำเนินคดีเลย

ถ้าอย่างนั้นอร่ามก็มีคำตอบแล้วว่า

อร่าม นื่องคำขึ้นเรารู้จักกันมานาน คุณนื่องเดือดร้อนที่ก็อยากช่วยนะ แต่...

คำขึ้น ขอบคุณคุณพริ้มมากเลยคะ ว่าแต่แต่อะไรคะ

อร่าม เงินตั้งหนึ่งหมื่นบาท พี่อร่ามก็คิดว่าเราต้องทำเป็นหนังสือสัญญากู้ยืมเป็นลายลักษณ์อักษร และนื่องต้องมีผู้ค้ำประกันการชำระหนี้ หรือไม่ก็วางทรัพย์เป็นจำนำ ขอโฉนดที่ดินหรือกลุ่มีรถที่มีมูลค่ามากกว่า หนึ่งหมื่นบาทด้วยนะ

คำขึ้น อ่าน...

บทที่ ๒ สัญญาเป็นหนังสือ

ตามที่ผมได้บอกในบทที่แล้วว่า หนี้กว่า ๒,๐๐๐ บาทขึ้นไป ต้องทำเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อผู้กู้เป็นสำคัญจึงจะสามารถฟ้องร้องดำเนินคดีได้

หมายความว่า ข้อความง่ายๆที่บอกว่า ใครยืมเงินใคร จำนวนเท่าไร จะใช้คืนเมื่อไร แล้วลงลายมือชื่อผู้รับผิดชอบก็ลายมือชื่อผู้ยืมนั่นแหละ เป็นอันใช้ได้

แต่อย่าลืมนะครับว่า กฎหมายบอกว่า หากไม่มีเป็นเพียงการไม่สามารถฟ้องร้องดำเนินคดีได้ แต่ไม่ตัดสิทธิที่เจ้าหนี้จะทวงกันคืนได้ตามธรรมดา สามัญของการทวงหนี้ะครับ

สัญญาจำนำ

ผมแนะนำไว้ในบทที่แล้วว่า ต้องมีหลักประกันการชำระหนี้ไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่ง หากเป็นไปได้ให้เรียกเอาทรัพย์สินของผู้จะยืมเงินที่มูลค่ามากกว่าหนี้มาไว้กับตัวเจ้าหนี้ครับ

สัญญาจำนำ ภาษากฎหมายเรียกว่าสัญญาอุปกรณ กกล่าวคือมันจะอยู่ของมันหลักๆ เดี่ยวไม่ได้มันต้องมีสัญญาเงินกู้เป็นหลัก และใช้ทรัพย์สินค้ำประกันเงินกู้ไว้

ผมได้เติมข้อความลงไปในสัญญาเงินกู้แล้ว หากจกกลงกันว่าจะมีหลักทรัพย์เป็นประกันก็สามารถเติมรายละเอียดลงไปได้ครับ

ผมได้เอาตัวอย่างของสัญญาผู้ยืมมาให้ดูเป็นตัวอย่างแล้วในหน้าถัดไป แต่ถ้าหากต้องการดาวน์โหลดเป็นไฟล์ Microsoft Word ก็สามารถสแกน QR code ได้ที่ด้านล่างนี้ครับ

ตัวอย่างสัญญากู้ยืมเงิน

สัญญากู้ยืมเงิน

ทำที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก / ซอย.....ถนน
.....ตำบล / แขวง.....อำเภอ / เขต.....จังหวัด.....

ในฐานะ “ผู้กู้” ฝ่ายหนึ่ง กับ

ข้าพเจ้า.....อายุ.....ปี อยู่บ้านเลขที่.....ตรอก / ซอย.....ถนน
.....ตำบล / แขวง.....อำเภอ / เขต.....จังหวัด.....

ในฐานะ “ผู้ให้กู้” อีกฝ่ายหนึ่ง

คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงทำสัญญาตั้งความต่อ ไปนี้

ข้อ 1. ผู้กู้ตกลงกู้เงินและผู้ให้กู้ตกลงให้กู้เงินจำนวน.....บาท (.....) และ ผู้กู้ได้รับเงินจำนวน
ดังกล่าวไปเรียบร้อยแล้วตั้งแต่วันที่ทำสัญญานี้

ข้อ 2. ผู้กู้ตกลงยินยอมชำระดอกเบี้ยให้ผู้ให้กู้ในอัตราร้อยละ.....ต่อปี นับตั้งแต่วันที่.....จนถึงวันที่
ชำระเสร็จสิ้นรวมเป็นเงินทั้งสิ้น.....บาท (.....)

ข้อ 3. ผู้กู้ตกลงชำระเงินกู้คืนโดย

ผ่อนชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยเป็นรายเดือน เดือนละ.....บาท
(.....) เริ่มต้นตั้งแต่วันที่.....ไปจนชำระเสร็จสิ้น

ชำระต้นเงินคืนในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....และชำระดอกเบี้ยคืนทุกเดือนใน
อัตราร้อยละ.....บาท (.....)ตั้งแต่วันที่.....จนถึงเดือน
.....รวมทั้งสิ้น.....เดือน

ข้อ 4. เพื่อเป็นหลักประกันในการกู้ยืมเงินครั้งนี้.....ได้ยินยอมเป็นผู้ค้ำประกันการกู้ยืมเงินนี้
ตั้งประกฎรายละเอียดตามสัญญาค้ำประกันหรือเพื่อเป็นหลักประกันผู้กู้ได้ มอบ
.....ซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้กู้เพียงลำพังให้แก่ผู้ให้กู้ไว้เพื่อเป็น
ประกันการชำระหนี้เงินกู้จำนวนดังกล่าวด้วย

-2-

ข้อ 5. ผู้กู้ให้สัญญาว่าถ้าผู้กู้ไม่ปฏิบัติตามสัญญาไม่ว่าข้อหนึ่งข้อใด ผู้ให้กู้มีสิทธิบอกเลิกสัญญาและเรียกร้องให้ผู้กู้ชำระเงินต้นพร้อมดอกเบี้ยคืนแก่ผู้ให้กู้ได้ทันที และผู้กู้ยินยอมชำระค่าเสียหายต่าง ๆ ในการเรียกทวงถามรวมทั้งค่าทนายความและค่าฤชาธรรมเนียมศาลอันเกี่ยวกับการฟ้องร้องด้วย

สัญญานี้ถูกทำขึ้นเป็นสองฉบับมีข้อความถูกต้องตรงกัน คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายยึดถือไว้ฝ่ายละฉบับและเห็นว่าข้อความในสัญญาถูกต้องตรงกันแล้วจึงลายมือชื่อไว้ต่อหน้าพยานเป็นสำคัญ

ลงชื่อ.....ผู้กู้

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ให้กู้

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

หนังสือรับสภาพหนี้

การทำสัญญาเป็นหนังสือนั้น ไม่ว่าจะทำก่อน ขณะหรือหลังจากการกู้ยืมเงินกันก็ย่อมได้ บางครั้งต่อนก่อนจะยืมก็พูดคุย ดัดต่อง่ายไปมาสะดวก แต่พอกู้ไปแล้วดัดต่อยาก หรือไม่ได้ทำสัญญากันให้เงินกันไปเฉยๆ ก็มี

ถ้ายังพอติดต่อกันได้ให้เรียกลูกหนี้มาทำหนังสือรับสภาพหนี้ครับ ก็จะมีผลทางกฎหมาย สามารถใช้ฟ้องร้องดำเนินคดีได้ตามกฎหมาย

รูปแบบก็ไม่ตายตัวครับ ใช้กระดาษ เขียนว่าใคร กู้ยืมเงินใคร จำนวนเท่าไร จะจ่ายกันเมื่อไรอย่างไร ผมเอาตัวอย่างของหนังสือรับสภาพหนี้มาให้ดูเป็นตัวอย่างแล้วในหน้าถัดไป แต่ถ้าหากต้องการดาวน์โหลด เป็นไฟล์ Microsoft Word ก็สามารรถสแกน QR code ได้ที่ด้านล่างนี้ครับ

ตัวอย่างหนังสือรับสภาพหนี้

หนังสือรับสภาพหนี้

ทำที่

.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

โดยหนังสือฉบับนี้ ข้าพเจ้า(นาย/นาง/นางสาว)..... บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ อายุ.....ปี ที่อยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด..... ต่อไปในหนังสือฉบับนี้เรียกว่า “ลูกหนี้” ฝ่ายหนึ่ง

กับข้าพเจ้า(นาย/นาง/นางสาว)..... บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่ อายุ.....ปี ที่อยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด..... ต่อไปในหนังสือฉบับนี้เรียกว่า “เจ้าหนี้” อีกฝ่ายหนึ่ง

ขอทำหนังสือฉบับนี้ไว้เพื่อตกลงกันว่า

ข้อ 1. ลูกหนี้ยอมรับว่าลูกหนี้เป็นหนี้เจ้าหนี้ จำนวน..... บาท (.....)) จริง โดยตกลงชำระเป็นรายงวด งวดละ บาท (.....) จำนวน งวด พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ บาทต่อปี โดยตกลงกันจะชำระทุกวันที่.....ของเดือน โดยมีการกู้ยืมเงินกันเมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้อ 2. ลูกหนี้ยอมรับว่าลูกหนี้ค้างชำระหนี้เป็นเงินต้นจำนวน จำนวน..... บาท (.....) ดอกเบี้ย จำนวน จำนวน..... บาท (.....) จริง

ข้อ 3. ลูกหนี้ตกลงว่าจะผ่อนชำระเงินต้น และ ดอกเบี้ย ที่ยังคงค้างจำนวนดังกล่าวเป็นรายงวด งวดละบาท (.....) ดอกเบี้ย.....บาท (.....) กำหนดระยะเวลา..... งวด โดยขอผ่อนชำระงวดแรกวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... และงวดต่อไปภายในวันที่.....ของเดือน จนกว่าจะชำระเสร็จสิ้น

ข้อ 4. ในการนี้ ลูกหนี้ได้นำ มาเป็นหลักประกันในการชำระหนี้ หรือ

ลูกหนี้มีผู้ค้ำประกันคือ (นาย/นาง/นางสาว)..... บัตรประจำตัวประชาชนเลขที่
 อายุ.....ปี ที่อยู่เลขที่..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด
 อาชีพ ตำแหน่ง..... เงินเดือน
บาท (.....) เป็นผู้ค้ำประกันการชำระหนี้

ข้อ 5. หากลูกหนี้ผิดนัดไม่ชำระเงินดังกล่าวภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ลูกหนี้ยินยอมเสียดอกเบี้ยในเงินต้นที่ค้าง อยู่ในอัตรา
 ร้อยละ 15 ต่อปี ตลอดทั้งเรียกค่าเสียหายต่างๆ อันจะมีขึ้นจากการที่ลูกหนี้ไม่ปฏิบัติตามหนังสือ รับสภาพหนี้ฉบับนี้ทุกประการ
 ลูกหนี้ได้อ่านและมีความเข้าใจในหนังสือรับสภาพหนี้ฉบับนี้ทุกประการจึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน ต่อหน้าพยาน

ลงชื่อ..... ลูกหนี้

(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ค้ำประกัน

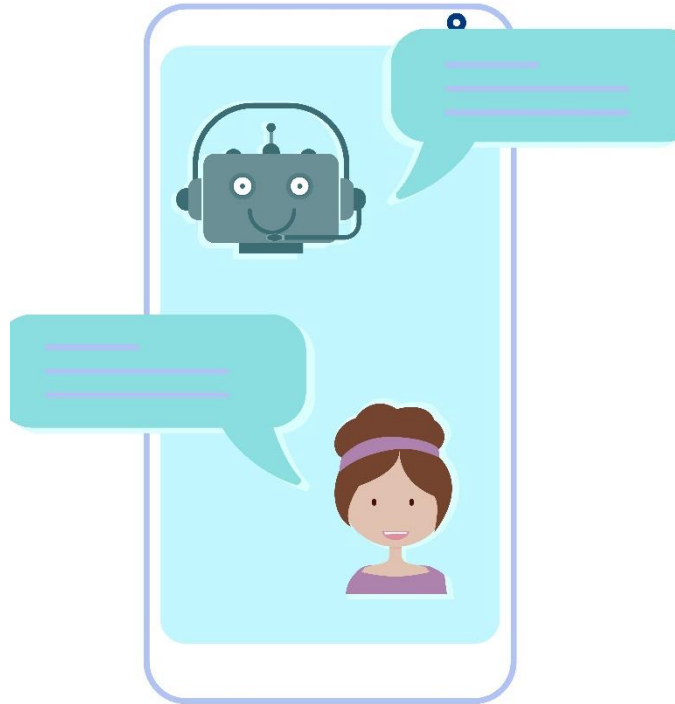
(.....)

ลงชื่อ..... เจ้าหนี้

(.....)

ลงชื่อ.....พยาน

(.....)

ข้อความสนทนาบนสื่อออนไลน์ (ข้อความ chat)

ศาลรับฟังข้อความ Chat ที่สนทนาถึงการกู้ยืมเงินกัน เป็นหลักฐานสามารถใช้ฟ้องร้องดำเนินคดีในศาลได้ต้องมีหลักฐานดังนี้

1. Chat - ข้อความที่สนทนากันว่าขอยืมเงินจำนวนเท่าไร จะคืนให้เมื่อไหร่
2. Account - หมายเลขบัญชีธนาคารของคนที่มาขอยืมเงิน
3. Slip - หลักฐานว่าเราได้โอนเงินให้ผู้ยืมเงินครบถ้วนแล้ว

และ พ.ร.บ.ว่าด้วยธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2544 กล่าวถึง “ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ คือ อักษร อักขระ ตัวเลข เสียงหรือสัญลักษณ์อื่น ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์นั้น”

เจ้าหน้าที่สามารถใช้การสนทนาผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เป็นหลักฐานการกู้ยืมเงิน หรือฟ้องคดีได้ โดยให้ถือว่าข้อความดังกล่าวเป็นหนังสือและหลักฐานการกู้ยืมเงิน

คำพิพากษาฎีกาที่ 8089/2556 การที่จำเลยนำบัตรกดเงินสดไปถอนเงินและใส่รหัสส่วนตัวเสมือนลง
ลายมือชื่อตนเอง ทำรายการถอนเงินตามที่จำเลยประสงค์และกดขึ้นชั้นทำรายการพร้อมรับเงินสดและสลิป การ
กระทำได้กล่าวจึงถือเป็นหลักฐานการกู้ยืมเงินจากโจทก์

บทที่ ๓ การทวงหนี้

เป็นเจ้าของก็ลำบากแล้ว ยังมีกฎหมายการทวงหนี้ที่เจ้าหนี้พึงรู้นั้นคือ พรบ.ทวงถามหนี้ พ.ศ.๒๕๕๘ อันที่จริงเจ้าหนี้ที่ถูกละเลยก็พลอยลำบากไปด้วยเพราะ เจ้าหนี้บางคน หรือสถาบันการเงินได้จ้าง สำนักงานทนายความ หรือบริษัทกฎหมาย ทวงหนี้ให้ หรือบางที่ ขายหนี้ให้ สำนักงานทนายความในราคาที่ต่ำกว่าหนี้ เช่นหนี้ ๑๐๐,๐๐๐ บาทขายไปในราคาไม่ถึงหมื่น แล้วบริษัทที่ซื้อหนี้มา ก็ไปทวงหนี้เต็มจำนวน

เราเลยเห็นภาพการ โทรมาทวงหนี้ บางทีอาจจะใช้คำพูดที่ให้ลูกหนี้กลัว เช่นจะ โดนฟ้องร้องดำเนินคดี ทั้งทางแพ่งและอาญา หรือ โดนบังคับคดียึดทรัพย์ และบัญชีเงินฝากธนาคาร

ไม่ก็ส่งจดหมายมาทวงหนี้ที่ทำงานของลูกหนี้เลย จดหมายก็มีตราประทับ สำนักงานทนายความ หรือ บริษัททวงหนี้ แถมประทับตราทางด้านหน้าซองว่า “อนุมัติฟ้อง” ให้อับอายต่อธารกำนัล

ก็เลยมีกฎหมายมาปราบๆ กันบ้าง แต่เจ้าหน้าที่ควรทราบก็มีคร่าวๆ ดังนี้ครับ

ข้อห้ามก่อนการทวงหนี้ ซึ่งหากเจ้าหนี้มีพฤติกรรมเหล่านี้จะได้รับโทษ

ห้ามทวงหนี้กับคนที่ไม่ใช่ลูกหนี้

ห้ามเปิดเผยความเป็นหนี้ของลูกหนี้

ห้ามใช้ข้อความในการติดต่อ ที่บ่งบอกว่าเป็นการติดต่อเพื่อทวงหนี้

ห้ามใช้ความรุนแรง

ห้ามพุดจาคุกหมิ่น

เราเป็นเจ้าหนี้มีสิทธิทวงถามก็จริงแต่เราต้องใช้สิทธิให้ถูกต้องด้วย เช่น ติดตามทวงถามด้วยวาจา ด้วยโทรศัพท์ ด้วยหนังสือ และการฟ้องร้องต่อศาล

บทที่ ๔ การฟ้องคดีต่อศาล

เมื่อไม่สามารถตกลงกันได้ ก็จำเป็นต้องใช้สิทธิทางศาล บทนี้ผมจะมาเรียบเรียงให้เจ้าหน้าที่ทราบว่า จะต้องจัดการอย่างไร มีกระบวนการทางศาลอย่างไร

แน่นอนว่าจะต้องติดต่อทนายความเพื่อฟ้องร้องดำเนินคดีครับ หลายท่านอาจจะทราบว่ากู้ยืมเงินเป็นคดีแพ่ง แต่บางกรณีก็สามารถฟ้องเป็นคดีอาญาได้

ค่าทนายความส่วนใหญ่ทนายจะคิดค่าทนายจาก ทุณฑ์ทรัพย์ที่จะฟ้องร้องค่าทนายนี้แล้วแต่ทนายแต่ละคนจะคิดค่าวิชาชีพกันแตกต่างกัน แต่บางสำนักงานจะคิดค่าทนายคดีแพ่งที่ ร้อยละห้า ถึงร้อยละสิบของทุนทรัพย์ ส่วนคดีอาญานี้จะขึ้นอยู่กับความยากง่ายของแต่ละคดี

ผมมานั่งคิดว่า การที่เจ้าหน้าที่จะดำเนินคดีเอง โดยไม่ต้องจ้างทนายนั้น ที่จริงค่อนข้างลำบาก เพราะการร่างคำฟ้องอย่างไรให้ไม่เป็นฟ้องเคลือบคลุม หรือ การถามพยาน การถามค้านในกระบวนการพิจารณาคดี ไหนจะกระบวนการที่ค่อนข้างซับซ้อน แม้แต่นักศึกษานิติศาสตร์ ที่ยังไม่ได้ใบอนุญาตทนายความยัง หนักใจเวลาจะร่างคำฟ้อง หรือขึ้นศาล คิดดูนะครับปีหนึ่งมีคนสอบใบอนุญาตทนายความ เป็นหมื่นยังผ่านไม่ถึงครึ่ง ดังนั้น ท่านเจ้าหน้าที่ควรมีทนายความ ที่ท่านไว้วางใจได้ และราคาอยู่ในงบประมาณของท่าน

ก่อนที่จะฟ้องคดีแพ่งหรืออาญานั้น ผมมีหลักสังเกตง่ายๆ แบบนี้ครับ

- ถ้าลูกหนี้มีเจตนาจะไม่จ่ายตั้งแต่ต้น ถือว่าเป็นคดีอาญานอ้โง
- ถ้าลูกหนี้มีเจตนาจ่ายจริง ไม่ได้บอกกล่าวความเท็จตั้งแต่ต้น แต่เพียงว่าภายหลังไม่สามารถชำระได้ เป็นเพียงผิดสัญญาทางแพ่ง
- ความผิดฐานนอ้โงนั้น เป็นความผิดอันยอมความได้ ซึ่งความผิดอันยอมความได้นั้น ผู้เสียหายต้องร้องทุกข์หรือฟ้องร้องเสียหายใน สามเดือน นับแต่วันที่รู้เรื่องความผิดและรู้ตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งวันที่รู้เรื่องความผิดนั้นก็คือ วันที่ท่านทราบว่าลูกหนี้ของท่านมีเจตนาที่จะไม่คืนเงินให้แก่ท่านตั้งแต่แรกแล้วนั่นเอง
- ดังนั้นหากท่านมิได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนหรือฟ้องร้องคดีดังกล่าวเสียหายในสามเดือน คดีก็เป็นอันขาดอายุความ หากจะดำเนินคดีแก่ผู้ต้องหาได้ไม่

คดีแพ่ง

ก่อนพบทนายให้เตรียมเอกสาร ไปให้พร้อม นะครับอย่างที่ผมแนะนำเรียนท่านเจ้าหน้าที่ในบทที่แล้ว ทนายความจะสอบถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติม และออกหนังสือติดตามทวงถาม หรือ โนติส

เนื้อหาใจความของโนติส ก็จะแจ้งลูกหนี้ว่า สัญญาที่ตกลงกันไว้คืออะไร ครบกำหนดชำระเมื่อไหร่ จำนวนหนี้ปัจจุบันพร้อมดอกเบี้ยเท่าไหร่ และให้ระยะเวลาลูกหนี้กัวันในการชำระหนี้ หากไม่ชำระจะต้องถูกดำเนินคดีจนกว่าคดีจะถึงที่สุด

พอครบกำหนดที่ให้ไว้ในหนังสือติดตามทวงถามแล้ว หากไม่ชำระทนายความก็จะฟ้องเป็นคดีต่อศาลที่มีเขตอำนาจครับ

ก่อนมาทำคดีผมก็คิดว่า ลูกหนี้เมื่อได้หนังสือทวงถามก็คงไม่มีใครมาจ่าย แต่พอได้มาทำงานจริงๆ พอเราส่งหนังสือทวงถามไป มีตอบกลับมาที่เยอะ ว่าขอเจรจา ขอประณีประณอมยอมความ บางกรณีลูกหนี้รับเอาเงินมาคืน

ผมมีครั้งหนึ่งที่ทนายของลูกหนี้โทรมาบอกว่าให้เข้ามาหาที่สำนักงาน อยากจะเจรจาเรื่องการชำระหนี้ ผมก็เอาใจละทีนี้ พอดีรู้จักน้องเสมียนทนายคนหนึ่ง เป็นทหารเก่า ผิวเข้มกล้ามเนื้อ เลยกบอกน้องว่าไปกับพี่หน่อยจะได้อุ่นใจ แต่พอไปจริงๆ ทนายเค้าก็คุยดีๆกัน แกรมพอกุยเรื่องคดีกันจบก็ยังชวนคุณเรื่องสัพเพเหระ จนบอกว่าถ้าผ่านมาทาง สำนักงานก็แวะมาทักทายกันบ้าง

เมื่อทนายความฟ้องร้องคดีต่อศาล ก็จะได้วันนัดก็แล้วแต่มูลหนี้เราว่าทนายทรัพย์เท่าไร เพราะทนายทรัพย์
 มากน้อย วิธีพิจารณาความจะคนละแบบ

เอาเป็นว่าจะไม่เจาะลึกนะครับ แต่จะมีนัดไกล่เกลี่ย ก็คือคู่ความทั้งสองฝ่ายก็มาคุยกัน โดยทางศาลจะมี
 ผู้ประณอมของศาลมารับฟังปัญหา และหาทางแก้ร่วมกัน ต่างฝ่ายต่างยอมถอยคนละก้าว และถ้าตกลงกันได้ก็จะ
 มีการตกลงทำเอกสารที่เรียกว่า สัญญาประณัติประณอมยอมความหรือเรียกสั้นๆ ว่าสัญญายอม

หลังจากตกลงกันได้ก็สามารถให้ศาลออกคำพิพากษาตามยอม ได้เลยและสามารถบังคับคดีต่อกันได้

หากตกลงกันไม่ได้ก็ต้องมีการสืบพยานกัน และศาลก็จะมีคำพิพากษาหลังจากนั้น หากลูกหนี้ไม่
 จ่ายเงินก็เข้าสู่กระบวนการบังคับคดี ผมจะนำเรียนอย่างละเอียดต่อไปครับ

คดีอาญารฐานฉ้อโกง

จากหลักกฎหมายผู้ที่กระทำความผิดฐานฉ้อโกง ผู้นั้นจะต้องกระทำครบองค์ประกอบของความผิด
 ฐานฉ้อโกง ซึ่งมีองค์ประกอบดังต่อไปนี้

- ผู้นั้นจะต้องกระทำโดยทุจริต กล่าวคือ เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มีควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับ
 ตนเองหรือผู้อื่น และ

- มีเจตนาที่จะหลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ และผลจากการหลอกลวงนั้นทำให้ได้ไปซึ่งทรัพย์สินของผู้อื่น

หากมีเจตนาที่จะไม่คืนเงินที่ยืมตั้งแต่แรก ถือว่าเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย

เช่น บอกว่า “ถ้าอยากได้เงินคืนก็ต้องแฉ่งความหรือฟ้องศาลแพ่งเอง เพราะไม่มีสัญญากู้ยืมเงินเป็นหลักฐานและไม่สามารถดำเนินคดีทางกฎหมายได้”

มีพฤติการณ์ที่จะหลอกลวงโดยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จ

เช่น ลูกหนี้ออกกับท่านว่าจะนำเงินไปใช้ในการรักษาพยาบาลแม่ของตนจำนวน ๒๐,๐๐๐ บาท ซึ่งความจริงแล้วหาได้นำเงินไปใช้อย่างที่บอกกับท่านแต่อย่างใดไม่

โดยพฤติการณ์ดังกล่าวเนื่องจากท่านไม่ได้มีอาชีพในการปล่อยเงินกู้มาก่อน ดังนั้นข้อความดังกล่าวจึงถือได้ว่า มีพฤติการณ์ที่จะหลอกลวงโดยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จแล้ว

การหลอกลวงดังกล่าวนี้ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวง หากการกล่าวข้อความเท็จดังกล่าวทำให้ท่านหลงเชื่อและยินยอมให้ยืมเงินจำนวนดังกล่าว ดังนั้นจึงถือได้ว่าเข้าองค์ประกอบความผิดในข้อนี้แล้ว

กระบวนการฟ้องอาญาของไทยเรามีสองช่องทางครับ

ร้องทุกข์กับพนักงานสอบสวน ช่องทางนี้เจ้าหน้าที่จะต้องพบพนักงานสอบสวน ให้ตำรวจทำสำนวน ส่งพนักงานอัยการยื่นฟ้องต่อศาลเป็นคดีอาญากันไป

ราษฎรฟ้องคดีเอง ช่องทางนี้ทนายความก็ร่างคำฟ้อง แล้วศาลจะออกหมายเรียกจำเลยมา ใต้สวนมูลฟ้อง หลังจากใต้สวนแล้ว หากศาลเห็นว่าคดีมีมูลก็มีประทับฟ้องเป็นคดีอาญา

บทที่ ๕ การบังคับคดี

หลังจากที่ศาลมีคำพิพากษาแล้ว หากมีคำพิพากษาให้ลูกหนี้ระทำการชำระหนี้ และลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่มาศาลในวันที่ศาลอ่านคำพิพากษา ศาลจะออกคำบังคับให้แก่ลูกหนี้เพื่อชำระหนี้ โดยจะระบุรายละเอียดคือ เงินต้นดอกเบี้ย และรายละเอียดต่างๆ หลังจากที้ออกคำบังคับ แล้ว เป็นระยะเวลา ๓๐ วันแล้ว ลูกหนี้ไม่ชำระ เจ้าหนี้ต้องยื่นคำร้องขอตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี และบังคับคดีเอากับลูกหนี้ต่อไปภายในช่วงระยะเวลาในอายุความ

คำบังคับ

สำหรับลูกหนี้ที่ไม่ได้ไปศาลในวันนัด บางคนบอกว่าลืมนัด หรืออะไรก็แล้วแต่ ศาลจะพิจารณาคดีโดยขาดนัด คือพิจารณาคดีโดยอาศัยพยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์อย่างเดียว ซึ่งก็มีได้ยุ่งยากอะไร เพราะสัญญากู้ยืมก็มีแล้ว หลักฐานการชำระ หนังสือบอกกล่าวทวงถามก็มีแล้ว ศาลท่านจะพิพากษาตาม พยานหลักฐานที่มี และอ่านคำพิพากษา ในเมื่อจำเลย หรือลูกหนี้ไม่มา ศาลท่านก็จำเป็นต้องออกคำบังคับ เพื่อแจ้งให้ลูกหนี้ทราบว่าศาลพิพากษาว่าอย่างไร

สำหรับเจ้าหนี้ ก็ต้องคอยนับเวลาว่า หากล่วงเลยเวลาไปแล้วนับตั้งแต่ออกคำบังคับ ๓๐ วันก็สามารถตั้งเรื่อง บังคับคดีได้เลยครับ ผมเอาตัวอย่างของคำบังคับไว้ที่หน้าถัดไปนี้แล้วครับ

ตัวอย่างคำบังคับ

○ (๔๑)
คำบังคับ

คดีหมายเลขดำที่...../๒๕.....

คดีหมายเลขแดงที่...../๒๕.....

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาล.....

วันที่..... เดือน..... พุทธศักราช ๒๕.....

ความ.....

ระหว่าง {โจทก์
.....จำเลย

ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล.....ที่บังคับให้

.....
.....
.....
.....
.....

ให้.....นั้น
ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งที่กล่าวแล้ว
ภายใน.....วัน นับแต่วันที่รับคำบังคับนี้เป็นต้นไป ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำบังคับภายในระยะเวลาหรือ
เงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น จะต้องถูกยึดทรัพย์หรือถูกจับและจำขังตั้งที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธี
พิจารณาความแพ่ง

.....ผู้พิพากษา
(พลิก)

การตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี

หากท่านเจ้าหนี้ได้ว่าจ้างทนายความให้ดำเนินการในส่วนนี้ ก็ไม่ยากครับ ทนายความจะร่างคำร้องขอตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี จากนั้นก็ไปยื่นคำร้องที่ศาล ศาลท่านก็จะมีการตั้ง และ ส่งหมายตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีไปให้ที่ สำนักงานบังคับคดี

การสืบทรัพย์

หลังจากที่ได้คำพิพากษามาแล้ว ลูกหนี้เพิกเฉย ไม่ชำระหนี้ เจ้าหนี้ก็ต้องไปสืบทรัพย์ เจ้าพนักงานบังคับคดีจะไม่ออกไปแสวงหาทรัพย์ของลูกหนี้มาให้เรานะครับ เป็นหน้าที่ของเจ้าหนี้ที่จะออกไป สืบว่าทรัพย์ของลูกหนี้นั้น อยู่ไหน มีเท่าไร อย่างไร แล้วมาตั้งเรื่องให้เจ้าพนักงานบังคับคดี ทำการยึดอายัดต่อไป

ก่อนอื่นมาทบทวนกันก่อนว่าทรัพย์อะไรที่ยึดได้ เพื่อนำมาชำระหนี้ ทรัพย์ดังนี้ครับ

- ที่ดิน หรือ อาคารชุด แม้ว่าจะติดจำนองอยู่ก็สามารถยึดได้
- รถยนต์ ต้องปลดภาระเช่าซื้อแล้ว
- เงินฝากในบัญชีธนาคาร
- เงินเดือน (ในส่วนที่เกิน ๒๐,๐๐๐บาท)

ส่งที่เจ้าหน้าที่ต้องเตรียมคือ สำเนาคำพิพากษา สำเนาหนังสือรับรองคดีถึงที่สุด สามารถไปขอคัดสำเนาได้ที่ศาล และ ขอให้เจ้าพนักงานรับรองด้วยครับ มีค่าธรรมเนียมฉบับละ ๕๐ บาท

กระบวนการสืบทรัพย์ สามารถมอบอำนาจให้ทนายความดำเนินการ หรือสามารถติดต่อเราเพื่อช่วยดำเนินการได้ครับ